

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 24 marca 2016 r.

Pozycja 253

POSTANOWIENIE

z dnia 16 marca 2016 r.

Sygn. akt Tw 26/15

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Stanisław Rymar – przewodniczący i sprawozdawca
Małgorzata Pyziak-Szafnicka
Andrzej Rzepliński,

po wstępnym rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym wniosku Komisji Krajowej Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność” o zbadanie zgodności:

§ 2 ust. 4 pkt 1, § 3, § 4 ust. 7 i 8 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 14 października 2015 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie ogólnych warunków umów o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej (Dz. U. poz. 1628) oraz § 2 ust. 4 pkt 1 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 8 września 2015 r. w sprawie ogólnych warunków umów o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej (Dz. U. poz. 1400, ze zm.) z:

- 1) art. 59 ust. 1 w zw. z art. 32 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,
- 2) art. 59 ust. 4 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z zw. z art. 2 Konwencją (Nr 87) Międzynarodowej Organizacji Pracy dotyczącą wolności związkowej i ochrony praw związkowych z dnia 9 lipca 1948 r. (Dz. U. z 1958 r. Nr 29, poz. 125 zał.),
- 3) art. 1 ust. 3 ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych (Dz. U. 2015, poz. 1881),

p o s t a n a w i a:

odmówić nadania wnioskowi dalszego biegu.

UZASADNIENIE

W dniu 2 listopada 2015 r. do Trybunału Konstytucyjnego wpłynął wniosek Komisji Krajowej Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność” (dalej: KK NSZZ, wnioskodawca) o zbadanie zgodności: § 2 ust. 4 pkt 1, § 3, § 4 ust. 7 i 8 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 14 października 2015 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie ogólnych warunków umów o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej (Dz. U. poz. 1628; dalej: rozporządzenie zmieniające) oraz § 2 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 8 września 2015 r. w sprawie ogólnych warunków umów o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej (Dz. U. poz. 1400, ze zm., dalej: rozporządzenie) z art. 59 ust. 1 w zw. z art. 32 Konstytucji, art. 59 ust. 4 Konstytucji z zw. z art. 2 Konwencją (Nr 87) dotyczącej wolności związkowej i ochrony praw związkowych, przyjętej w San Francisco dnia 9 lipca 1948 r.

(Dz. U. z 1958.29.125 zał.; dalej: Konwencja) i art. 1 ust. 3 ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych (Dz. U. 2015.1881; dalej: ustawa o związkach zawodowych).

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

1. Zgodnie z art. 77 ust. 1 ustawy z dnia 25 czerwca 2015 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz.U.1064, ze zm.; dalej: ustawa o TK) wniosek złożony przez podmiot, o którym mowa w art. 191 ust. 1 pkt 3-5 Konstytucji, Prezes Trybunału kieruje do wstępnego rozpoznania w celu rozstrzygnięcia, czy spełnia wymagania warunkujące nadanie mu dalszego biegu. W postępowaniu tym Trybunał Konstytucyjny w składzie trzech sędziów bada, czy wniosek odpowiada wymogom formalnym (art. 61 i art. 62 ustawy o TK), czy nie jest oczywiście bezzasadny (art. 77 ust. 3 pkt 3 ustawy o TK), a w szczególności, czy pochodzi od uprawnionego podmiotu (art. 191 ust. 1 pkt 4 w zw. z art. 191 ust. 2 Konstytucji). Ponadto, wstępne rozpoznanie zapobiega nadaniu biegu wnioskowi w sytuacji, gdy postępowanie wszczęte przed Trybunałem Konstytucyjnym podlegałoby umorzeniu z powodu zbędności lub niedopuszczalności wydania orzeczenia (art. 77 ust. 3 pkt 4 ustawy o TK), a także, jeżeli akt normatywny w zakwestionowanym zakresie utracił moc obowiązującą przed wydaniem orzeczenia (art. 77 ust. 4 pkt 5 ustawy o TK). Tym samym wstępne rozpoznanie wniosku umożliwia – już w początkowej fazie postępowania – wyeliminowanie spraw, które nie mogą być przedmiotem merytorycznego rozstrzygnięcia.

2. W rozpatrywanej sprawie zarzuty sformułowane przez wnioskodawcę dotyczą dwóch aktów prawnych. Wnioskodawca kwestionuje zgodność § 2 ust. 4 pkt 1 rozporządzenia oraz § 2 ust. 4 pkt 1, § 3, § 4 ust. 7 i 8 rozporządzenia zmieniającego z art. 59 ust. 1 w zw. z art. 32 Konstytucji, art. 59 ust. 4 Konstytucji z zw. z art. 2 Konwencji i art. 1 ust. 3 ustawy o związkach zawodowych.

2.1. Zaskarżony przepis rozporządzenia stanowi, że świadczeniodawca świadczeń opieki zdrowotnej w terminie 14 dni od dnia otrzymania zmian umów o udzielanie tych świadczeń zawieranych przez dyrektora właściwego oddziału wojewódzkiego NFZ i świadczeniodawcę, przekazuje podpisane zmienione umowy wraz z kopią uzgodnionego, z przedstawicielami związków zawodowych pielęgniarek i położnych zrzeszających wyłącznie pielęgniarki i położne, działających u świadczeniodawcy, porozumienia dotyczącego sposobu podziału miesięcznie środków na świadczenia opieki zdrowotnej udzielane przez pielęgniarki i położne na wynagrodzenia pielęgniarek i położnych, z uwzględnieniem zapewnienia średniego wzrostu wynagrodzenia wraz z innymi składnikami i pochodnymi o 300 zł w przeliczeniu na etat albo równoważnik etatu.

2.2. Zaskarżone przepisy rozporządzenia zmieniającego stanowią:

- że propozycję podziału środków na świadczenia opieki zdrowotnej udzielane przez pielęgniarki i położne świadczeniodawca przekazuje związkom zawodowym pielęgniarek i położnych zrzeszających wyłącznie pielęgniarki i położne,
- że podział środków jest uwzględniany przez dyrektora właściwego oddziału wojewódzkiego NFZ,
- o podziale środków w latach 2016-2019 w zależności od liczby pielęgniarek i położnych,
- o trybie zawierania umów o udzielanie środków opieki zdrowotnej, w tym w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej w latach 2016-2019.

3. Wnioskodawca zarzuca zakwestionowanym przepisom, że ograniczają wpływ na zawierane umowy o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej pielęgniarkom i położnym niezrze-

szonym w związkach zawodowych lub pielęgniarkom i położnym zrzeszonym w związku zawodowym innym niż zrzeszającym osoby wyłącznie tych dwóch zawodów.

4. Zdaniem Trybunału Konstytucyjnego tak sformułowany zarzut jest oczywiście bezzasadny (art. 77 ust. 3 pkt 3 ustawy o TK).

4.1. Trybunał podkreśla, że zakwestionowany przez wnioskodawcę tryb ustalania warunków umów o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej dotyczył sposobu konsultacji treści tych umów w zakresie odnoszącym się do środków na wzrost wynagrodzeń pielęgniarek i położnych. Beneficjentami przedmiotowych ustaleń – w części, objętej rozpatrywanym wnioskiem – były jedynie wskazane dwie grupy zawodowe. Wnioskodawca, NSZZ Solidarność, wystąpił więc w ochronie praw pracowniczych wyłącznie pielęgniarek i położnych.

4.2. Wziąwszy pod uwagę zakres zaskarżenia o oczywistej bezzasadności zarzutów przemawia treść § 2 ust. 4 rozporządzenia zmieniającego oraz § 2 ust. 4 rozporządzenia.

4.2.1. Zgodnie z § 2 ust. 4 rozporządzenia zmieniającego, świadczeniodawca niezwłocznie po otrzymaniu zmiany umowy o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej przekazuje propozycję podziału środków, po pierwsze, związkom zawodowym pielęgniarek i położnych zrzeszającym wyłącznie pielęgniarki i położne, działającym u świadczeniodawcy albo po drugie, upoważnionemu przez okręgową radę pielęgniarek i położnych przedstawicielowi samorządu zawodowego pielęgniarek i położnych, jeżeli u danego świadczeniodawcy nie działają związki zawodowe pielęgniarek i położnych zrzeszające wyłącznie pielęgniarki i położne w celu zawarcia z przedstawicielami tych związków porozumienia w sprawie podziału tych środków albo uzyskania pozytywnej opinii przedstawiciela tego samorządu w sprawie sposobu ich podziału, w terminie 21 dni od dnia przekazania tej propozycji.

4.2.2. Drugi z przepisów (§ 2 ust. 4 rozporządzenia) przewiduje podobne rozwiązanie i stanowi, że świadczeniodawca, w terminie 14 dni od dnia otrzymania zmian umów o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej, przekazuje podpisane zmienione umowy wraz z kopią uzgodnionego, z przedstawicielami związków zawodowych pielęgniarek i położnych zrzeszających wyłącznie pielęgniarki i położne, działających u świadczeniodawcy, porozumienia dotyczącego sposobu podziału miesięcznie środków określonych na wynagrodzenia pielęgniarek i położnych, z uwzględnieniem zapewnienia średniego wzrostu wynagrodzenia wraz z innymi składnikami i pochodnymi o 300 zł w przeliczeniu na etat albo równoważnik etatu albo z kopią pozytywnie zaopiniowanego przez upoważnionego przez okręgową radę pielęgniarek i położnych przedstawiciela samorządu zawodowego pielęgniarek i położnych sposobu podziału miesięcznie tych środków.

4.3. Jak wynika z powyższego, oba zakwestionowane rozporządzenia zapewniają wpływ na treść umów o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej pielęgniarkom i położnym zarówno wtedy, gdy są członkami związku zawodowego zrzeszającego wyłącznie te dwie grupy zawodowe, jak i wówczas gdy do takiego związku nie należą. Przytoczone w pkt 4.2.1 i 4.2.2. uzasadnienia przepisy przewidują bowiem obowiązek konsultowania treści umów z przedstawicielami samorządu zawodowego pielęgniarek i położnych, który – zgodnie z art. 17 ust. 1 Konstytucji – reprezentuje osoby wykonujące określone zawody zaufania publicznego.

4.4. Jak wynika z art. 2 ustawy z dnia 1 lipca 2011 r. o samorządzie pielęgniarek i położnych (Dz.U.174.1038, ze zm.) samorząd zawodowy pielęgniarek i położnych reprezentuje osoby wykonujące zawody pielęgniarki i położnej, jest niezależny w wykonywaniu swoich zadań i podlega tylko przepisom prawa, a przynależność pielęgniarek i położnych do niego jest obowiązkowa (niezależnie od możliwości zrzeszenia w związku zawodowym).

4.5. Analiza obecnego stanu prawnego pozwala zatem wyprowadzić wniosek, że ochrona praw pracowniczych pielęgniarek i położnych u określonego świadczeniodawcy usług medycznych w zakresie podziału środków na wiorst wynagrodzeń jest realizowana albo przy udziale związku zawodowego zrzeszającego wyłącznie pielęgniarki i położne albo za pomocą pozytywnej opinii podziału przeprowadzanych z przedstawicielami samorządu zawodowego pielęgniarek i położnych, jeśli u tego świadczeniodawcy nie działają wskazane związki zawodowe.

5. Wziąwszy pod uwagę powyższe, a także mając na względzie, że zarzuty wniosku odnoszą się wyłącznie do zagadnienia konsultowania ze środowiskiem pielęgniarek i położnych sposobu podziału środków pieniężnych na wynagrodzenia dla tych dwóch grup zawodowych, Trybunał Konstytucyjny stwierdza, że interesy pracownicze pielęgniarek i położnych są chronione, a tym samym zarzuty wniosku należy ocenić jako oczywiście bezzasadne (art. 77 ust. 3 pkt 3 ustawy o TK).

6. Z tych względów Trybunał Konstytucyjny postanowił odmówić nadania wnioskowi dalszego biegu.